

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΑΠΟΦΑΣΗ 176/2015

ΕΠΙ ΥΠΟΒΛΗΘΕΝΤΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ ΣΧΕΤΙΚΩΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ Ν. 4281/2014 σχετικά με το ΚΗΜΔΗΣ και το ΕΣΥΔΗΣ, καθώς και του Ν.4013/2011 και της Υ.Α. 5143/2014 (ΦΕΚ Β' 3335) σχετικά με την κράτηση του 0,10% υπέρ Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

(δυνάμει της περίπτωσης του άρθρου 2, παρ. 2, περ. ια' του ν. 4013/2011)

Στην Αθήνα σήμερα, την 23^α Ιουλίου του έτους δύο χιλιάδες δεκαπέντε (2015) ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.30 π.μ. και επί της οδού Κηφισίας 7 (5ος όροφος) στους Αμπελοκήπους, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

- 1. Πρόεδρος:** Δημήτριος Ράικος
- 2. Αντιπρόεδρος:** Χριστίνα Μπουσουλέγκα
- 3. Μέλη:** Δημήτριος Σταθακόπουλος
Ευάγγελος Καραμανλής
Ιωάννα Κουλούρη

Γραμματέας: Δημήτριος Πλουμιστός

Εισηγήτριες: 1) Τοπάλη Φωτεινή, ΕΕΠ, Νομικός, Ε.Ε.Π. της ΕΑΑΔΗΣΥ και
2) Φιλομήλα Κρουστάλη, Οικονομολόγος, Ε.Ε.Π. της ΕΑΑΔΗΣΥ

Θέμα: Με το υπ' αριθμ. 277/08.05.2015 σχετικό έγγραφο του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς, εφεξής Π.Ι.Ο.Π., με το οποίο συγκεκριμενοποιήθηκαν προγενέστερα ερωτήματά του (υπ' αριθμ. 264/05.05.2015 και 185/24.03.2015 σχετικά έγγραφα), όπως αυτό συμπληρώθηκε με το υπ'αρ. 477/17.07.2015 σχετικό έγγραφο, απευθύνθηκαν προς την Αρχή ερωτήματα, σχετικώς με το εάν το Ίδρυμα: 1) έχει υποχρέωση εφαρμογής των διατάξεων του ΕΣΗΔΗΣ, 2) ανήκει στους φορείς που υπέχουν υποχρέωση για καταχώριση στοιχείων δημοσίων συμβάσεων στο ΚΗΜΔΗΣ και 3) υπάγεται στις διατάξεις της Υ.Α. 5143/2014 (ΦΕΚ Β' 3335) σχετικά με την κράτηση του 0,10% υπέρ Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

I. Ιστορικό - Πραγματικά περιστατικά

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα του Ομίλου Πειραιώς αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, το οποίο έχει συσταθεί με το Π.Δ. 903/1981 (ΦΕΚ Β' 230) ως κοινωφελές ίδρυμα με την αρχική επωνυμία «Κοινωφελές Ίδρυμα Ελληνικής Τραπεζής Βιομηχανικής Αναπτύξεως». Οι διατάξεις του οργανισμού του τροποποιήθηκαν και κωδικοποιήθηκαν με το από 16-02-1989 προεδρικό διάταγμα (ΦΕΚ Β' 161), ενώ με το από 15-11-2002 προεδρικό διάταγμα (ΦΕΚ Β' 1492) τροποποιήθηκαν και κωδικοποιήθηκαν εκ νέου οι διατάξεις του, μεταξύ των οποίων τροποποιήθηκε και η επωνυμία του από «Κοινωφελές Ίδρυμα Ελληνικής Τραπεζής Βιομηχανικής Αναπτύξεως» σε «Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς». Τέλος, τροποποιήσεις επιμέρους διατάξεων του οργανισμού επήλθαν και με τα από 06-03-2001 (ΦΕΚ Β' 222), 29-01-2004 (ΦΕΚ Β' 131) και 24-05-2013 (ΦΕΚ Β' 1266) προεδρικά διατάγματα αντίστοιχα.

Από το Ιούνιο του 2011 το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, στο πλαίσιο των καταστατικών σκοπών του, κατέστη δικαιούχος του ΕΣΠΑ, εντάσσοντας στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα” την κατασκευή δύο νέων Μουσείων και συγκεκριμένα:

α) του Μουσείου Μαστίχας στη Χίο, συνολικού προϋπολογισμού 9.234.800 €, με αντικείμενο τη διαμόρφωση του μουσειακού κελύφους και του περιβάλλοντος χώρου και την εγκατάσταση σε αυτά της μόνιμης έκθεσης και των συμπληρωματικών / βοηθητικών χώρων και υπηρεσιών, καθώς και τις ενέργειες πληροφόρησης και δημοσιότητας για το έργο (απόφαση ένταξης Α.Π. ΕΥΔ ΕΠΑΕ 3063/572/A2/08.06.11) και

β) του Μουσείου Αργυροτεχνίας στα Ιωάννινα, συνολικού προϋπολογισμού € 7.179.275 και ήδη € 7.900.000, μετά την συμπληρωματική σύμβαση του έργου, με αντικείμενο τη διαμόρφωση του μουσειακού κελύφους και την υλοποίηση και εγκατάσταση της μόνιμης έκθεσης και των συμπληρωματικών / βοηθητικών χώρων και υπηρεσιών, καθώς και τις ενέργειες πληροφόρησης και δημοσιότητας για το έργο (απόφαση ένταξης Α.Π. ΕΥΔ ΕΠΑΕ 3067/573/A2/08.06.11).

Με το υπ' αριθμ. 1 σχετικό έγγραφο του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς, εφεξής Π.Ι.Ο.Π., με το οποίο συγκεκριμενοποιήθηκαν προγενέστερα ερωτήματά του (υπ' αριθμ. 2 και 3 σχετικά έγγραφα), όπως αυτό συμπληρώθηκε με το υπ'αρ. 4 σχετικό έγγραφο, απευθύνθηκαν προς την Αρχή ερωτήματα, σχετικά με το εάν το Ίδρυμα: 1) έχει υποχρέωση εφαρμογής των διατάξεων του ΕΣΗΔΗΣ, 2) ανήκει στους φορείς που υπέχουν υποχρέωση για καταχώριση στοιχείων δημοσίων συμβάσεων στο ΚΗΜΔΗΣ και 3) υπάγεται στις διατάξεις της Υ.Α. 5143/2014 (ΦΕΚ Β' 3335) σχετικά με την κράτηση του 0,10% υπέρ Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Ορισμοί “δημόσιας σύμβασης” και “αναθέτουσας αρχής”

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (Α' 204), για την εφαρμογή του παρόντος νόμου ως δημόσιες συμβάσεις νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών, κατά την έννοια των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 (Α' 63) και 60/2007 (Α' 64) (Οδηγίες 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ αντίστοιχα) ανεξαρτήτως όμως της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων αυτών.

Σύμφωνα με την παρ. 2α του άρθρου 2 του Π.Δ. 60/2007 (Α' 64), "δημόσιες συμβάσεις" είναι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσοτέρων οικονομικών φορέων και μιας ή περισσοτέρων αναθετουσών αρχών και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του παρόντος.

Στην παρ. 9 του ίδιου άρθρου παρατίθεται ο ορισμός των αναθετουσών αρχών, ως εξής: "αναθέτουσες αρχές" είναι το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου και οι ενώσεις μίας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Ως "οργανισμός δημοσίου δικαίου", νοείται κάθε οργανισμός: α) ο οποίος έχει συσταθεί με συγκεκριμένο σκοπό την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν εμπίπτουν στον βιομηχανικό ή εμπορικό τομέα, β) ο οποίος έχει νομική προσωπικότητα και γ) η δραστηριότητα του οποίου χρηματοδοτείται κατά το μεγαλύτερο μέρος από το κράτος, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, ή η διαχείριση του οποίου υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς, ή του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών του διοικητικού, του διευθυντικού ή του εποπτικού συμβουλίου, διορίζεται από το κράτος, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου. Οι οργανισμοί και οι κατηγορίες οργανισμών δημοσίου δικαίου που πληρούν τα κριτήρια τα οποία απαριθμούνται στο δεύτερο εδάφιο σημεία α), β) και γ), παρατίθενται στο Παράρτημα ΙΙΙ. Οι σχετικοί πίνακες μπορούν να εμπλουτίζονται με την προσθήκη και άλλων οργανισμών ή κατηγοριών οργανισμών δημοσίου δικαίου".

Επιπλέον, στο Παράρτημα ΙΙΙ του Π.Δ. 60/2007, στο οποίο εξειδικεύονται για κάθε χώρα οι οργανισμοί και οι κατηγορίες οργανισμών δημοσίου δικαίου που πληρούν τα προαναφερόμενα κριτήρια, στην Ελλάδα αναγνωρίζονται ως τέτοιοι, μεταξύ άλλων, "... β) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικά σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, από κρατικούς πόρους κατά το 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού των ή των οποίων το εταιρικό κεφάλαιο ανήκει κατά 51% τουλάχιστον στο κράτος...".

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Π.Δ. 60/2007, το εν λόγω Π.Δ. εφαρμόζεται κατά τη σύναψη: α) συμβάσεων που επιδοτούνται αμέσως σε ποσοστό άνω του 50% από τις αναθέτουσες αρχές και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ ισούται με ή υπερβαίνει τα 5.278.000 ευρώ, εφόσον αφορούν δραστηριότητες πολιτικού μηχανικού κατά την έννοια του Παραρτήματος Ι, ή έχουν σχέση με νοσοκομεία, αθλητικούς εξοπλισμούς, εγκαταστάσεις αναψυχής και ψυχαγωγίας, σχολικά και πανεπιστημιακά κτίρια και κτίρια διοικητικής χρήσης, β) συμβάσεων υπηρεσιών που επιδοτούνται άμεσα σε ποσοστό άνω του 50 % από τις αναθέτουσες αρχές και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ ισούται με ή υπερβαίνει τα 211.000 ευρώ, όταν οι συμβάσεις αυτές σχετίζονται με σύμβαση έργων κατά την έννοια της περίπτωσης α) του παρόντος άρθρου. Οι αναθέτουσες αρχές που χορηγούν τις επιδοτήσεις αυτές μεριμνούν ώστε να τηρούνται οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος όταν οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται από έναν ή περισσότερους φορείς διαφορετικούς από αυτές, όπως και όταν συνάπτονται και από τις ίδιες, αλλά εξ ονόματος και για λογαριασμό των εν λόγω άλλων φορέων.

2. Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)

Σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4013/2011, συνιστάται στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Γενική Γραμματεία Εμπορίου) Κεντρικό Ηλεκτρονικό

Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων, με σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση στοιχείων, που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται γραπτώς, με ηλεκτρονικό μέσο ή προφορικώς, μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα, όπως ορίζεται στο άρθρο 1B του ν. 2362/1995 (Α` 247) και τρίτων, με αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών σε όλα τα στάδια ανάθεσης και εκτέλεσης τους ανεξαρτήτως διαδικασίας ανάθεσης.

[..] Για την εφαρμογή του παρόντος ως δημόσιες συμβάσεις νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών και την παροχή υπηρεσιών, κατά την έννοια των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 (Α`63) και 60/2007 (Α`64) (Οδηγίες 2004/17/Ε Κ και 2004/18/ΕΚ αντίστοιχα) οι οποίες, όμως, έχουν προϋπολογισμό ύψους ίσου ή μεγαλύτερου των χιλίων (1.000) ευρώ. Το ανωτέρω ποσό μπορεί να μειώνεται με την απόφαση της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου. Στον παρόντα νόμο υπάγονται και οι συμφωνίες - πλαίσιο, οι συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων, καθώς και τα δυναμικά συστήματα αγορών.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 139 του ν. 4281/2014 (Α' 160), το οποίο θα τεθεί σε ισχύ την 08.08.2015, το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων («ΚΗΜΔΗΣ») του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α` 204) το οποίο αποτελεί μέρος του ΕΣΗΔΗΣ έχει ως σκοπό τη συλλογή, την επεξεργασία και τη δημοσιοποίηση στοιχείων, που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις που συνάπτουν αναθέτουσες αρχές, αναθέτοντες φορείς και κεντρικές αρχές προμηθειών του παρόντος νόμου, ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας και διαδικασίας ανάθεσης.

3. Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 136 του ν. 4281/2014, οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος, από την υποβολή του αιτήματος μέχρι την υπογραφή και την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών, με εκτιμώμενη αξία ίση ή ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ.

4. Κράτηση 0,10% υπέρ Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 4013/2011 (Α' 204), για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών της Αρχής στις συμβάσεις που υπάγονται στον παρόντα νόμο, ύψους μεγαλύτερου ή ίσου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ και ανεξαρτήτως πηγής προέλευσης χρηματοδότησης, οι οποίες συνάπτονται μετά την έναρξη ισχύος του, επιβάλλεται κράτηση ύψους 0,10%, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας κάθε πληρωμής προ φόρων και κρατήσεων της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης. Τα εν λόγω ποσά καλύπτουν πλήρως το κόστος λειτουργίας της Αρχής.

Το ποσό της κράτησης παρακρατείται από την αναθέτουσα αρχή στο όνομα και για λογαριασμό της Αρχής και κατατίθεται σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό, η διαχείριση του οποίου γίνεται από την Αρχή σύμφωνα με όσα ορίζονται στον ειδικό κανονισμό οικονομικής διαχείρισης. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από εισήγηση της Αρχής, μπορούν να ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το χρόνο, τον τρόπο και τη διαδικασία κράτησης των ως άνω χρηματικών ποσών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της κράτησης.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 2 της Υ.Α. 5143/2014 (Β' 3335), η οποία εκδόθηκε από τον Υπουργό Οικονομικών κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4013/2011:

1. Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις υπό την έννοια της παραγράφου 5 του άρθρου 1, που έχουν συναφθεί από αναθέτουσα αρχή / αναθέτοντα φορέα ή κεντρική αρχή προμηθειών, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 4013/2011, όπως ισχύουν, έναντι συμβατικού ανταλλάγματος που ισούται με ή υπερβαίνει το ποσό των 2.500 ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α., ανεξαρτήτως της πηγής χρηματοδότησής τους (Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, Ειδικοί Λογαριασμοί, ίδιοι πόροι, επιχορήγηση κ.λπ.). 2. Η παρούσα απόφαση δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις που υπάγονται στο Ν. 3978/2011 (Α' 137), ή που εξαιρούνται σύμφωνα με τα άρθρα 17 και 24 του νόμου αυτού, καθώς και σε αυτές που συνάπτονται δυνάμει του άρθρου 346 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και που έχουν ως αντικείμενο την προμήθεια στρατιωτικού και ευαίσθητου εξοπλισμού, καθώς και έργα, προμήθειες και υπηρεσίες που συνδέονται άμεσα με τον εξοπλισμό αυτό κτλ. Οι δημόσιες συμβάσεις που δεν συνδέονται άμεσα με την προμήθεια στρατιωτικού ή ευαίσθητου εξοπλισμού ή υπηρεσίες σχετικές με τον τομέα της άμυνας, υπάγονται στην κράτηση υπέρ της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1.

Σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 1 της ίδιας απόφασης, 2. ο όρος «Αναθέτουσα αρχή» έχει την έννοια της παραγράφου 9 του άρθρου 2 του Π.Δ. 60/2007 (Α' 64), 3. ο όρος «Αναθέτων φορέας» έχει την έννοια του άρθρου 3 του Π.Δ. 59/2007 (Α' 63), 4. ως «Κεντρική αρχή προμηθειών» νοείται μια αναθέτουσα αρχή κατά την έννοια της παραγράφου 2, η οποία αποκτά προϊόντα ή/και υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς ή αναθέτει δημόσιες συμβάσεις ή συνάπτει συμφωνίες – πλαίσιο για έργα, προϊόντα ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς, και 5. «Δημόσια σύμβαση» είναι κάθε σύμβαση έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών κατά την έννοια της παραγράφου 2, στοιχ. α, β, γ, δ του άρθρου 2 του Π.Δ. 59/2007 (Α' 63) και της παραγράφου 2, στοιχ. α,β,γ,δ του άρθρου 2 του Π.Δ. 60/2007.

5. Καταργητικές και μεταβατικές διατάξεις ν. 4281/2014

Σύμφωνα με την παρ. 2Α του άρθρου 199, καταργούνται οι διατάξεις του άρθρου 11 του ν.4013/2011 (Α` 204), πλην της διατάξεως του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του αυτού ως άνω άρθρου, περί συστάσεως του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), από την έναρξη ισχύος του άρθρου 139, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 201.

Σύμφωνα με τις παρ. 1 και 3 του άρθρου 201: 1. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος Μέρους Β' αρχίζει από την 31η Δεκεμβρίου 2015, εκτός αν ορίζεται άλλως στις επιμέρους διατάξεις αυτού... 3. Η ισχύς των άρθρων 134 έως 138, αρχίζει ως προς τις προμήθειες και υπηρεσίες, όσον αφορά τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης όπως ορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014 την 1η Ιουλίου 2014, όσον αφορά τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης την 1η Οκτωβρίου 2014 και όσον αφορά το σύνολο του δημόσιου τομέα την 1η Οκτωβρίου 2015. Ως προς τα έργα, η ισχύς του αρχίζει όσον αφορά όλους τους φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης την 1η Ιανουαρίου 2015 και όσον αφορά το σύνολο του δημόσιου τομέα την 1η Δεκεμβρίου 2015.

III. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

1. Όσον αφορά στον χαρακτηρισμό του Π.Ι.Ο.Π. ως Αναθέτουσας Αρχής

Στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου αναγκαία προϋπόθεση για την ύπαρξη δημόσιας σύμβασης είναι η ύπαρξη γραπτής συμφωνίας εξ επαχθούς αιτίας, κατά την οποία ένα τουλάχιστον από τα συμβαλλόμενα μέρη χαρακτηρίζεται ως "Αναθέτουσα Αρχή".

Ως εκ τούτου, προκειμένου να απαντηθούν τα υποβληθέντα ερωτήματα, θα πρέπει, πρωτίστως, να εξετασθεί εάν το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς αποτελεί αναθέτουσα αρχή, κατά την έννοια των σχετικών διατάξεων της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ και των αντίστοιχων της εθνικής νομοθεσίας του Π.Δ. 60/2007.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 9 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ και το αντίστοιχο άρθρο 2 παρ. 9 του Π.Δ. 60/2007 – που ενσωματώνει την Οδηγία στην ελληνική έννομη τάξη - αναθέτουσα αρχή είναι "το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου και οι ενώσεις μίας ή περισσοτέρων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσοτέρων από τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Από την διάταξη αυτή γίνεται φανερό ότι η έννοια της Αναθέτουσας Αρχής, η οποία ερμηνεύεται αυτοτελώς και ενιαίως σε όλη την Κοινότητα, καθορίζεται βάσει λειτουργικών κριτηρίων (βλ. απόφαση ΔΕΚ της 17ης Ιανουαρίου 1998, C-353/96, *Επιτροπή κατά Ιρλανδίας*, σκ. 36) και δεν περιλαμβάνει μόνο το Κράτος, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α., δηλαδή την κλασική δημόσια διοίκηση, αλλά και κάθε Οργανισμό για τον οποίο συντρέχουν σωρευτικά¹ τρία κριτήρια, όπως αυτά αποτυπώνονται στο δεύτερο εδάφιο της παρ.9 του άρθρου 2 του Π.Δ. 60/2007. Σύμφωνα με αυτά, ο Οργανισμός θα πρέπει:

α) να έχει συσταθεί με συγκεκριμένο σκοπό την κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν εμπίπτουν στον βιομηχανικό ή εμπορικό τομέα,

β) να έχει νομική προσωπικότητα και

γ) να τελεί σε στενή σχέση εξάρτησης προς το Κράτος, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοικήσεως ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, όπως η στενή αυτή σχέση εξάρτησης προσδιορίζεται από την εφαρμογή των τριών εναλλακτικών² υπο-κριτηρίων της περίπτωσης γ, ήτοι: η δραστηριότητα του οργανισμού "χρηματοδοτείται κατά το μεγαλύτερο μέρος από το κράτος, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, ή η διαχείριση του οποίου υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς, ή του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών του διοικητικού, του διευθυντικού ή του εποπτικού συμβουλίου, διορίζεται από το κράτος, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου".

Εν προκειμένω, σχετικώς με την υπό εξέταση περίπτωση και δοθέντος ότι το Π.Ι.Ο.Π. δεν υπάγεται στην έννοια του Κράτους, δεν αποτελεί Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α., κρίσιμος είναι ο έλεγχος της συνδρομής

¹. Κατά πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, οι προϋποθέσεις του άρθρου 2 παρ. 9 του Π.Δ. 60/2007 για την στοιχειοθέτηση της έννοιας του οργανισμού δημοσίου δικαίου έχουν **σωρευτικό χαρακτήρα**, (βλ. μεταξύ άλλων αποφάσεις της 10ης Νοεμβρίου 1998, C-360/96, *BFI Holding*, Συλλογή 1998, της 10ης Μαΐου 2001, C-223/99 και C-260/99, *Agora και Excelsior*, Συλλογή 2001, και της 27ης Φεβρουαρίου 2003, C-373/00, *Adolf Truley* καθώς και απόφαση ΣτΕ (Ασφ.) 219/2013, Πράξη VI Τμήματος Ελ. Συν. 128/2007 και Γνωμοδότηση 201/2004 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους), ώστε, ελλείψει μιας μόνο από τις προϋποθέσεις αυτές, ένας οργανισμός δεν μπορεί να χαρακτηριστεί οργανισμός δημοσίου δικαίου και, συνεπώς, αναθέτουσα αρχή.

². Βλ. αποφάσεις ΔΕΚ της 15ης Ιανουαρίου 1998, C-44/96, *Mannesmann Anlagenbau Austria κ.λπ.*, της 10ης Νοεμβρίου 1998, C-360/96, *BFI Holding BV*, της 1ης Φεβρουαρίου 2001, C-237/99, *Επιτροπή κατά Γαλλίας*)

των προϋποθέσεων που προσδιορίζουν εννοιολογικά τον “οργανισμό δημοσίου δικαίου”. Σχετικώς, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

α) Επί του πρώτου κριτηρίου, σχετικά με την “κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν εμπίπτουν στον βιομηχανικό ή εμπορικό τομέα”:

Το πρώτο κριτήριο που τίθεται με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 9 εδάφιο δεύτερο στοιχείο α' του Π.Δ. 60/2007 απαιτεί αφενός ο οργανισμός δημοσίου δικαίου να ικανοποιεί ανάγκες γενικού συμφέροντος και αφετέρου οι ανάγκες αυτές να μην έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα (βλ. Αποφάσεις ΔΕΚ της 10ης Νοεμβρίου 1998, C-360/96, *BFI Holding*, σκ. 36 και της 10ης Μαΐου 2001, C-223/99 και C-260/99, *Agora και Excelsior*, σκ. 32).

Στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 2 του προεδρικού διατάγματος έγκρισης, τροποποίησης και κωδικοποίησης των διατάξεων του οργανισμού του Π.Ι.Ο.Π., οι σκοποί του Ιδρύματος είναι μεταξύ άλλων: “1. Η διαφώτιση του Ελληνικού λαού για την ανάγκη της διατήρησης και της προστασίας της παραδοσιακής πολιτιστικής φυσιογνωμίας της χώρας μας και του φυσικού της περιβάλλοντος, παράλληλα με τη βιομηχανική της ανάπτυξη και η παρουσίαση ενεργού εφαρμογής προτύπων μεθόδων για την πραγματοποίησή τους, 2. Η διάσωση, η καταγραφή και η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και ταυτότητας του τόπου, 3. Η δημιουργία και λειτουργία μουσειακών προτύπων μονάδων παραγωγής τοπικών προϊόντων με τους παραδοσιακούς τρόπους και μεθόδους επεξεργασίας τους, 4. Η δημιουργία και λειτουργία Μουσείων ή άλλων πνευματικών κέντρων μέσα από τα οποία αναδεικνύεται η πολιτιστική κληρονομιά και ταυτότητα του τόπου και η παραγωγή μορφωτικών κινηματογραφικών ή τηλεοπτικών ταινιών ή προγραμμάτων που θα συντείνουν στην πραγματοποίηση των σκοπών γενικά του ιδρύματος, ... 6. η διάσωση της παραδοσιακής, βιοτεχνικής και βιομηχανικής τεχνολογίας της χώρας μας, η καταγραφή της ιστορίας τους, και η καταγραφή της ιστορίας του ομίλου μέσα από τη διάσωση και οργάνωση των αρχείων του καθώς και η συμβολή του ιδρύματος στην έρευνα της παραδοσιακής τεχνολογίας και της βιομηχανικής αρχαιολογίας, 7. Η ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων, έργων ή προγραμμάτων, που συμβάλλουν στο έργο του ιδρύματος....”.

Εκ των προπαρατεθέντων σκοπών του Π.Ι.Ο.Π. προκύπτει σαφώς η συνδρομή της προϋπόθεσης κάλυψης αναγκών γενικότερου ενδιαφέροντος. Σχετικώς σημειώνεται ότι έχει κριθεί πως για να θεωρηθεί ένας φορέας ως οργανισμός δημοσίου δικαίου δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση η εξυπηρέτηση αποκλειστικά αναγκών δημοσίου συμφέροντος. Το στοιχείο που θα πρέπει να εξετάζεται είναι το κατά πόσο εξακολουθούν να καλύπτονται από τη δραστηριότητά του και τέτοιες ανάγκες. Αντιπροσωπευτική της άποψης αυτής είναι και η Απόφαση Mannesman του ΔΕΚ, με την οποία κρίθηκε ότι είναι παντελώς αδιάφορο για τον χαρακτηρισμό ενός φορέα ως οργανισμού δημοσίου δικαίου το ότι αυτός ασκεί και άλλες δραστηριότητες πέραν αυτής που συνδέεται με την κάλυψη αναγκών δημοσίου συμφέροντος (ΔΕΚ C-44/1996, *Mannesman Anlagbau Austria*).

Περαιτέρω, σχετικώς με το ζήτημα της εξακρίβωσης του εμπορικού ή μη χαρακτήρα των αναγκών γενικότερου συμφέροντος που εξυπηρετεί το Ίδρυμα, κρίσιμες, εν προκειμένω, είναι οι συνθήκες υπό τις οποίες ασκεί τη δραστηριότητά του. Εκ του αντικειμένου δραστηριότητας του Ιδρύματος, όπως αυτό προκύπτει από τους σκοπούς που αυτό καλείται να επιτελέσει, δεν φαίνεται να μπορεί να τεκμηριωθεί η λειτουργία του σε συνθήκες ανταγωνισμού, ούτε άλλωστε και η, κατά κύριο λόγο, επιδίωξη κερδοσκοπικού σκοπού, και η συνακόλουθη ανάληψη κινδύνων συνδεόμενων με τη δραστηριότητα αυτή. Ακόμη και αν ήθελε υποτεθεί ότι η λειτουργία μουσείων κινείται σε συνθήκες ανταγωνισμού, τούτο δεν μπορεί να υποστηριχθεί βασίμως, στην συγκεκριμένη

περίπτωση, λόγω του απολύτως εξειδικευμένου χαρακτήρα των μουσείων του Ιδρύματος, μονοθεματικών στην πλειοψηφία τους. Ενδεικτικά αναφέρονται, τα Μουσεία Αργυροτεχνίας Ιωαννίνων, Μαστίχας Χίου, Δασικής Ιστορίας, Βιομηχανικής Ελαιουργίας. Για τους ίδιους λόγους, η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν μπορεί να τεκμηριώσει την επιδίωξη κερδοσκοπικού σκοπού, ή την ανάληψη σχετικών επιχειρηματικών κινδύνων. Άλλωστε, τα έσοδα του Ιδρύματος από την λειτουργία των μουσείων, όπως αυτά εμφανίζονται στα προσκομισθέντα οικονομικά στοιχεία του Ιδρύματος, αποτελούν μικρό ποσοστό του συνόλου των εσόδων του.

Εκ του συνόλου των προεκτεθέντων προκύπτει ότι οι ανάγκες που καλύπτονται από τον εν λόγω φορέα είναι γενικότερου ενδιαφέροντος και δεν έχουν κατ' αρχήν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα και συνεπώς πληρούται το υπό εξέταση κριτήριο.

β) Ως προς το δεύτερο κριτήριο, σχετικά με την ύπαρξη νομικής προσωπικότητας του φορέα, διαπιστώνεται ότι το Π.Ι.Ο.Π. είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και συγκεκριμένα κοινωφελές ίδρυμα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, το οποίο διέπεται από τις διατάξεις της συστατικής του πράξης. Κατά τα οριζόμενα δε στο άρθρο 108 του Αστικού Κώδικα, *αν με ιδρυτική πράξη μια περιουσία ορίσθηκε για να εξυπηρετηθεί ορισμένος σκοπός, το ίδρυμα αποκτά προσωπικότητα με διάταγμα που εγκρίνει τη σύστασή του.* Εν προκειμένω, το διάταγμα που ενέκρινε τη σύσταση του Π.Ι.Ο.Π. είναι το Π.Δ. 903/1981 (ΦΕΚ Β' 230), το οποίο τροποποιήθηκε και κωδικοποιήθηκε αρκετές φορές με μεταγενέστερα προεδρικά διατάγματα. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι πληρούται και το δεύτερο κριτήριο, ήτοι αυτό της ύπαρξης νομικής προσωπικότητας.

γ) Ως προς το τρίτο κριτήριο της σχέσης εξάρτησης φορέα από το Κράτος, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 9 του άρθρου 2 του Π.Δ. 60/2007 καθώς και του Παραρτήματος ΙΙΙ, δέον όπως εξετασθεί αν μία τουλάχιστον από τις τρεις εναλλακτικές προϋποθέσεις της περίπτωσης γ' της προαναφερόμενης διάταξης, πληρούται στο πρόσωπο του Π.Ι.Ο.Π.

Ειδικότερα, προκειμένου να εξετασθεί η συνδρομή της προϋπόθεσης της χρηματοδότησης κατά το μεγαλύτερο μέρος από το κράτος, σημειώνεται ότι ο όρος "κατά το μεγαλύτερο μέρος" εξειδικεύεται έτι περαιτέρω στο Παράρτημα ΙΙΙ του Π.Δ. 60/2007, στο οποίο αναφέρονται οι οργανισμοί και οι κατηγορίες οργανισμών δημοσίου δικαίου που πληρούν τα προαναφερόμενα κριτήρια στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι αναγνωρίζονται ως τέτοιοι, μεταξύ άλλων, *"... β) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικά σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, από κρατικούς πόρους κατά το 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού των ..."*

Περαιτέρω, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3 του Π.Δ. έγκρισης, τροποποίησης και κωδικοποίησης των διατάξεων του οργανισμού του Π.Ι.Ο.Π, πόροι του ιδρύματος είναι, μεταξύ άλλων, *"επιχορηγήσεις δημοσίων ή ιδιωτικών οργανισμών και ιδιωτών"*, καθώς και *"επιχορηγήσεις από όσα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης χρηματοδοτούν δραστηριότητες που εμπίπτουν στους σκοπούς του Ιδρύματος"*.

Από τον έλεγχο των στοιχείων που τέθηκαν υπόψη της Αρχής, ιδίως από τις προσκομισθείσες οικονομικές καταστάσεις του Ιδρύματος, οι οποίες αφορούν στα έτη 2012, 2013 και 2014, προκύπτει ότι τα πραγματοποιηθέντα έσοδα του Π.Ι.Ο.Π. προέρχονται, κατά το μεγαλύτερο μέρος τους από επιχορηγήσεις της Τράπεζας Πειραιώς και κατά δεύτερο λόγο από επιχορηγήσεις που λαμβάνει από το ΕΣΠΑ, μέσω του κρατικού προϋπολογισμού, κατά κύριο λόγο, για την δημιουργία μουσείων. Σε κάθε περίπτωση, και για κάθε ένα από το ανωτέρω έτη, η ως άνω καταβληθείσα

χρηματοδότηση του Π.Ι.Ο.Π., μέσω ΕΣΠΑ, δεν υπερέβη το 50% των ετησίων πραγματοποιηθέντων εσόδων του Ιδρύματος.

Ειδικά για το τρέχον έτος 2015 και σύμφωνα με τον προϋπολογισμό εσόδων που έχει τεθεί υπόψη της Αρχής, προκύπτει ότι οι επιχορηγήσεις από κρατικούς πόρους ξεπερνούν το ποσοστό του 50% του συνολικού προϋπολογισμού του Ιδρύματος, καθώς ανέρχονται σε ποσοστό 62,69% αυτού. Συνεπώς, εν προκειμένω συντρέχει η συγκεκριμένη προϋπόθεση της περίπτωσης γ' της παρ. 9 του άρθρου 2 του Π.Δ.60/2007 και ως εκ τούτου το Π.Ι.Ο.Π. για το έτος 2015 και μέχρι την ολοκλήρωση του διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων, που θα συναφθούν στο πλαίσιο των ως άνω επιχορηγήσεων, υπάγεται στην έννοια του Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου και καθίσταται αναθέτουσα αρχή.

Δοθέντος ότι οι εν λόγω προϋποθέσεις δεν απαιτείται να συντρέχουν σωρευτικά, αλλά αρκεί η συνδρομή και μίας μόνο εξ'αυτών, παρέλκει η εξέταση των υπολοιπομένων δύο προϋποθέσεων της περ. γ' της προαναφερθείσας διάταξης.

Περαιτέρω, όσον αφορά στο χρονικό διάστημα που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του τρόπου χρηματοδότησης ενός φορέα από κρατικούς πόρους και τον συνακόλουθο χαρακτηρισμό του ή μη ως αναθέτουσας αρχής, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

Η επιχορήγηση ενός φορέα από κρατικούς πόρους, κατά τα οριζόμενα στο Παράρτημα ΙΙΙ του Π.Δ. 60/2007, υπολογίζεται βάσει του ποσοστού αυτής επί του ετήσιου προϋπολογισμού του φορέα. Επί της διάταξης αυτής χωρεί η ερμηνεία ότι η υπαγωγή ενός φορέα στην έννοια του οργανισμού δημοσίου δικαίου, προκειμένου αυτός να θεωρηθεί αναθέτουσα αρχή, θα πρέπει να εξετάζεται κάθε φορά, στο πλαίσιο σύναψης συγκεκριμένων συμβάσεων, βάσει των οικονομικών στοιχείων του φορέα κατά το οικονομικό έτος, κατά το οποίο θα εκκινήσει η διαδικασία ανάθεσης των εν λόγω συμβάσεων. Σχετικώς έχει αποφανθεί το ΔΕΚ με την απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2000, C-380/98, *University of Cambridge*, στην οποία διευκρίνισε περαιτέρω ότι για να καθορισθεί εάν ένας οργανισμός μπορεί να χαρακτηριστεί ως "αναθέτουσα αρχή" σε σχέση με τη σύναψη συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ακριβής χρηματοοικονομική κατάσταση του οργανισμού αυτού και να διασφαλίζεται ότι η εν λόγω διαδικασία είναι σε κάποιο βαθμό προβλέψιμη (σκ. 38). Ο χαρακτηρισμός ενός οργανισμού ως αναθέτουσας αρχής πρέπει να γίνεται επί ετήσιας βάσης και το οικονομικό έτος, κατά το οποίο κινείται η διαδικασία συνάψεως συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης, πρέπει να θεωρείται ως το καταλληλότερο διάστημα για τον υπολογισμό του τρόπου χρηματοδότησεως του οργανισμού αυτού, νοουμένου ότι ο υπολογισμός αυτός πρέπει να γίνεται βάσει των αριθμητικών στοιχείων που είναι διαθέσιμα στην αρχή του οικονομικού έτους, ακόμη και αν είναι στοιχεία κατά πρόβλεψη (σκ. 40-41). Ένας οργανισμός ο οποίος κατά την ημερομηνία κινήσεως της διαδικασίας συνάψεως δημόσιας σύμβασης αποτελεί αναθέτουσα αρχή υπό την έννοια των οδηγιών, εξακολουθεί για τις ανάγκες της δημόσιας αυτής συμβάσεως να υπόκειται στις επιταγές των οδηγιών αυτών μέχρι την περάτωση της οικείας σύμβασης. Τέλος, στην ίδια απόφαση του Δικαστηρίου επισημαίνεται ότι για την ορθή εφαρμογή του ποσοστού επί τοις εκατό της δημόσιας χρηματοδότησεως ορισμένου οργανισμού, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των εισοδημάτων που εισπράττει, περιλαμβανομένων των προερχομένων από εμπορική δραστηριότητα (σκ. 36).

Λαμβάνοντας υπόψη τα ως άνω, είναι σαφές ότι ο χαρακτηρισμός ενός φορέα ως αναθέτουσας αρχής κρίνεται ανά περίπτωση. Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι το Π.Ι.Ο.Π., στην παρούσα χρονική στιγμή και μέχρι την ολοκλήρωση υλοποίησης των σχετικών επιχορηγούμενων δράσεων, βάσει των προσκομισθέντων στοιχείων και για τους λόγους που διεξοδικά αναπτύχθηκαν ανωτέρω, κρίνεται ότι αποτελεί αναθέτουσα αρχή, δεν αποτελεί πρόκριμα για τον χαρακτηρισμό του ως αναθέτουσας αρχής και στο μέλλον, καθώς τα συγκεκριμένα στοιχεία που αποτέλεσαν την βάση της παρούσας κρίσης δύνανται να διαφοροποιηθούν.

Στο σημείο αυτό δέον όπως επισημανθεί ότι το Π.Ι.Ο.Π., κατά την εκτέλεση των πράξεων που υλοποιεί μέσω ΕΣΠΑ, υποχρεούται *“να τηρεί την Κοινοτική και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις...”*. Η ως άνω υποχρέωσή του ουδόλως συνέχεται με τον χαρακτήρα του, ή μη, ως αναθέτουσας αρχής, καθώς ερείδεται επί των οριζόμενων στα αντίστοιχα Σύμφωνα Αποδοχής Όρων των απόφασης ένταξης των εν λόγω πράξεων.

2. Όσον αφορά στην υποχρέωση καταχώρισης στο ΚΗΜΔΗΣ

Σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο του ΚΗΜΔΗΣ (άρθρο 11 του ν. 4013/2011), στο Μητρώο καταχωρούνται στοιχεία δημοσίων συμβάσεων, κατά την έννοια των Π.Δ. 59/2007 (Α' 63) και 60/2007 (Α' 64), με αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών και την παροχή υπηρεσιών και προϋπολογισμό ύψους ίσου ή μεγαλύτερου των €1.000.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (Α' 204), για την εφαρμογή του παρόντος νόμου ως δημόσιες συμβάσεις νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών, κατά την έννοια των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 (Α' 63) και 60/2007 (Α' 64) (Οδηγίες 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ αντίστοιχα) ανεξαρτήτως όμως της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων αυτών.

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 2α του άρθρου 2 του Π.Δ. 60/2007 (Α' 64), "δημόσιες συμβάσεις" είναι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του παρόντος. Κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2α) του άρθρου 2 του Π.Δ.60/2007 “

Βάσει όσων αναπτύχθηκαν ανωτέρω και τα οποία οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι το Π.Ι.Ο.Π. αποτελεί, κατά την παρούσα χρονική περίοδο και μέχρι την ολοκλήρωση υλοποίησης των επιχορηγούμενων από κρατικούς πόρους πράξεων, αναθέτουσα αρχή, προκύπτει ότι τυγχάνει εφαρμογής η διάταξη του άρθρου 11 του Ν.4013/2011 περί υποχρέωσης ανάρτησης στο ΚΗΜΔΗΣ.

Εντούτοις, το προμνησθέν άρθρο 11 προβλέπει επιπλέον ότι *“Οι εν λόγω συμβάσεις συνάπτονται γραπτώς, με ηλεκτρονικό μέσο ή προφορικώς, μεταξύ των φορέων του δημοσίου τομέα, όπως ορίζεται στο άρθρο 1β του ν. 2362/1995. Ο ορισμός του δημοσίου τομέα, όπως έχει τροποποιηθεί από το άρθρο 14 του ν. 4270/2014, περιλαμβάνει τη Γενική Κυβέρνηση (Υποτομείς Κεντρικής Κυβέρνησης, ΟΤΑ, ΟΚΑ), τα εκτός αυτής νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και τις εκτός αυτής δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς, κατά την έννοια των παραγράφων 1, 2, 3 και 6 του άρθρου 1 του ν. 3429/2005 (Α'314)”. Το Π.Ι.Ο.Π. είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, το οποίο δεν ανήκει στους Υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης, ούτε στις εκτός αυτής δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς του άρθρου 1 του ν. 3429/2005. Κατά συνέπεια, σύμφωνα*

με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, ήτοι έως 08/08/2015, το Π.Ι.Ο.Π. δεν έχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΚΗΜΔΗΣ.

Περαιτέρω, από τις 08.08.2015, ημερομηνία κατά την οποία, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 201 του ν. 4281/2014, θα τεθεί σε ισχύ το νέο νομικό πλαίσιο του ΚΗΜΔΗΣ (άρθρο 139 του ν. 4281/2014) θα επέλθει διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής αναφορικά με τους υπόχρεους φορείς αλλά και τον προϋπολογισμό των προς καταχώριση συμβάσεων. Ειδικότερα, από την 08.08.2015 υπόχρεοι φορείς θα θεωρούνται οι αναθέτουσες αρχές, οι αναθέτοντες φορείς και οι κεντρικές αρχές προμηθειών, ενώ θα καταργηθεί το κατώτατο όριο των € 1.000 που ισχύει σήμερα.

Κατά συνέπεια, από 08.08.2015 και έως την ολοκλήρωση υλοποίησης των επιχορηγούμενων από κρατικούς πόρους πράξεων, το Π.Ι.Ο.Π. θα υπάγεται στις ως άνω διατάξεις, ήτοι θα έχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΚΗΜΔΗΣ. Για χρόνο μεταγενέστερο της ως άνω ολοκλήρωσης των υλοποιούμενων έργων, θα πρέπει να εξετάζει, κάθε φορά, εάν εμπίπτει στην έννοια της αναθέτουσας αρχής, προκειμένου να διαπιστώνει εάν υφίσταται υποχρέωσή του για καταχώριση στο ΚΗΜΔΗΣ των στοιχείων των δημοσίων συμβάσεων που θα αναθέτει.

Συνεπώς, η υποχρέωση καταχώρισης στο ΚΗΜΔΗΣ τελεί σε άμεση συνάφεια με τον, ανά περίπτωση, χαρακτήρα του Π.Ι.Ο.Π. ως αναθέτουσας αρχής.

3. Όσον αφορά στην υποχρέωση χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 136 του ν. 4281/2014, η υποχρέωση χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ περιορίζεται αποκλειστικά στις δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή/και αναθέτοντες φορείς. Συνεπώς, σε περίπτωση συνδρομής των προϋποθέσεων που αναλύονται ανωτέρω και χαρακτηρισμού του Π.Ι.Ο.Π. ως αναθέτουσας αρχής, τότε για τις αναθέσεις αυτές, εφόσον ο προϋπολογισμός του είναι ίσος ή μεγαλύτερος των €60.000, θεμελιώνεται υπαγωγή του Π.Ι.Ο.Π. στην υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ.

Ως προς τον χρόνο έναρξης της υποχρεωτικής χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, θα πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα:

Στην παρ. 3 του άρθρου 201 "Έναρξη ισχύος" του Ν.4281/2014 ορίζεται: *"Η ισχύς των άρθρων 134 έως 138, αρχίζει ως προς τις προμήθειες και υπηρεσίες, όσον αφορά τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης όπως ορίζεται στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014 την 1η Ιουλίου 2014, όσον αφορά τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης την 1η Οκτωβρίου 2014 και όσον αφορά το σύνολο του δημόσιου τομέα την 1η Οκτωβρίου 2015. Ως προς τα έργα, η ισχύς του αρχίζει όσον αφορά όλους τους φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης την 1η Ιανουαρίου 2015 και όσον αφορά το σύνολο του δημόσιου τομέα την 1η Δεκεμβρίου 2015"*.

Περαιτέρω, στην υπ'αρ. 22015/406/2015 (ΦΕΚ τ.Β' 330/2015) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού ορίζεται ότι *"Η υποχρεωτική χρήση του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. μετατίθεται και ορίζεται, όσον αφορά όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών την 01.07.2015 και όσον αφορά όλους τους φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης για τις δημόσιες συμβάσεις εκτέλεσης έργων, την 01.12.2015"*.

Βάσει των προεκτεθέντων, το Π.Ι.Ο.Π. δεν δύναται να υπαχθεί σε καμία από τις ανωτέρω κατηγορίες φορέων, ενώ επιπλέον οι σχετικές διατάξεις δεν προβλέπουν ειδική ρύθμιση για τους εν λόγω φορείς. Συνεπώς, ο χρόνος θέσης της σε ισχύ για τους φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές και κατά συνέπεια υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ, αλλά

δεν περιλαμβάνονται στην κατηγοριοποίηση του άρθρου 201 του ν. 4281/2014, δεν προκύπτει με σαφήνεια.

Για την πλήρωση του υφιστάμενου κενού, σκόπιμο είναι να επιχειρηθεί η ερμηνευτική προσέγγιση της διάταξης προς διαπίστωση της πραγματικής βούλησης του νομοθέτη.

Προς τον σκοπό αυτό, χρήσιμη αποδεικνύεται η προσφυγή στην αιτιολογική έκθεση του Ν.4281/2014, στα ειδικότερα σημεία της οποίας αναφέρονται τα εξής: *“Οι διατάξεις της πρότασης (άρθρα 134 - 138) για την ίδρυση και τη λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Δημόσιων Ηλεκτρονικών Συμβάσεων («Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.») σε συνδυασμό με μια ενημερωμένη έκδοση της δευτερογενούς νομοθεσίας που προβλέπεται να τεθεί σε ισχύ, εισάγουν ένα σταθερό και αξιόπιστο θεσμικό πλαίσιο για την ηλεκτρονική διεξαγωγή των διαδικασιών ανάθεσης. Η λειτουργία του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. σε συνδυασμό με τη λειτουργία του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων («Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.») ως υποχρεωτικού τρόπου δημοσιότητας των δημοσίων συμβάσεων θα επιφέρει σημαντική απλοποίηση στη διεξαγωγή των διαδικασιών ανάθεσης, εξοικονόμηση χρόνου, μείωση του κόστους των διοικητικών συναλλαγών, ταχύτητα, διαφάνεια και περιορισμό της διαφθοράς. Ως συνακόλουθο αποτέλεσμα, θα επέλθει αύξηση της συμμετοχής, του ανταγωνισμού, επίτευξη καλύτερης σχέσης ποιότητας σε σχέση με την τιμή και δημιουργία νέων επιχειρηματικών ευκαιριών”.*

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ο σημαντικός ρόλος που επιφυλάσσει ο νομοθέτης στα ηλεκτρονικά συστήματα Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. και Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., στην αποτελεσματικότητα των οποίων προσβλέπει, προκειμένου να διασφαλισθεί ένα σταθερό και αξιόπιστο θεσμικό πλαίσιο για την διεξαγωγή των διαδικασιών ανάθεσης. Ως εκ τούτου, είναι σαφές ότι η βούληση του νομοθέτη δεν ήταν να εξαιρεθούν οι συγκεκριμένοι φορείς από την εφαρμογή των ηλεκτρονικών διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και επομένως δέον όπως η ρύθμιση ερμηνευθεί διασταλτικά, συμπεριλαμβάνοντας τους φορείς αυτούς στην απώτατη ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του συστήματος, ως ακολούθως:

Προμήθειες, Υπηρεσίες και Μελέτες: 01/10/2015

Δημόσια έργα: 01/12/2015

4. Όσον αφορά στην υπαγωγή του Π.Ι.Ο.Π. στην υποχρεωτική κράτηση του 0,10% υπέρ Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Από το συνδυασμό των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4013/2011 και του άρθρου 2 της Υ.Α. 5143/2014, η υποχρεωτική κράτηση του 0,10% *“εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις υπό την έννοια της παραγράφου 5 του άρθρου 1 (της Υ.Α.), που έχουν συναφθεί από αναθέτουσα αρχή / αναθέτοντα φορέα ή κεντρική αρχή προμηθειών, έναντι συμβατικού ανταλλάγματος που ισούται με ή υπερβαίνει το ποσό των 2.500 ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α., ανεξαρτήτως της πηγής χρηματοδότησής τους (Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, Ειδικοί Λογαριασμοί, ίδιοι πόροι, επιχορήγηση κ.λπ.)”.*

Ως εκ τούτου, για κάθε δημόσια σύμβαση που συνάπτεται από το Π.Ι.Ο.Π. υπό την ιδιότητά του ως αναθέτουσας αρχής, αυτό υποχρεούται όπως προβεί στην κράτηση ποσοστού 0,10% υπέρ Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., κατά τα οριζόμενα στις προαναφερθείσες διατάξεις.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Επί των επιμέρους υποβληθέντων ερωτημάτων, εκ των προεκτεθέντων συνάγονται τα κάτωθι:

1. Το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, βάσει των σχετικών προσκομισθέντων στοιχείων, αποτελεί αναθέτουσα αρχή για το έτος 2015 και μέχρι την ολοκλήρωση των επιχορηγούμενων από κρατικούς πόρους έργων που υλοποιεί, κατά την έννοια του άρθρου 2, παρ.9 του Π.Δ. 60/2007, καθώς συντρέχει μία εκ των τριών προϋποθέσεων της περίπτωσης γ' της ως άνω παραγράφου.

Ωστόσο, ο χαρακτηρισμός του ως αναθέτουσας αρχής θα πρέπει να εξετάζεται, ανά περίπτωση, βάσει της συνδρομής των προϋποθέσεων υπαγωγής του ιδρύματος στην έννοια του οργανισμού δημοσίου δικαίου, καθώς αυτές, ιδίως της προαναφερθείσας περίπτωσης γ', δύνανται να διαφοροποιούνται.

2. Από την ως άνω υπαγωγή του Π.Ι.Ο.Π. στην έννοια της αναθέτουσας αρχής εξαρτάται επιπλέον και η υποχρέωσή του για καταχώριση στο ΚΗΜΔΗΣ των στοιχείων των δημοσίων συμβάσεων που θα αναθέτει μετά την 8η Αυγούστου 2015. Συνεπώς, όσον αφορά στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που πρόκειται να εκκινήσουν μετά τις 08.08.2015, δοθέντος ότι αποτελεί αναθέτουσα αρχή, υφίσταται υποχρέωσή του για καταχώριση στο ΚΗΜΔΗΣ.

Αντίστοιχα, για το διάστημα έως τις 08.08.2015 δεν έχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΚΗΜΔΗΣ των ως άνω στοιχείων, καθώς δεν ανήκει στους υπόχρεους προς τούτο, ήτοι, είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, το οποίο δεν ανήκει στους Υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης, ούτε στις εκτός αυτής δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς του άρθρου 1 του ν. 3429/2005.

3. Ομοίως και η υποχρέωση χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ τελεί σε άμεση συνάφεια με τον, ανά περίπτωση, χαρακτήρα του Π.Ι.Ο.Π. ως αναθέτουσας αρχής. Ως εκ τούτου, στην περίπτωση συνδρομής των προϋποθέσεων χαρακτηρισμού του Π.Ι.Ο.Π. ως αναθέτουσας αρχής, τότε για τις αναθέσεις συμβάσεων με προϋπολογισμό ίσο ή μεγαλύτερο των €60.000, θεμελιώνεται υπαγωγή του Π.Ι.Ο.Π. στην υποχρεωτική χρήση του ΕΣΗΔΗΣ. Ως προς τον καθορισμό του χρόνου θέσης σε ισχύ της ως άνω υποχρέωσης, ειδικώς για τους φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές (και κατά συνέπεια υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ΕΣΗΔΗΣ), αλλά δεν περιλαμβάνονται στην κατηγοριοποίηση του άρθρου 201 του ν. 4281/2014, δέον όπως η σχετική ρύθμιση ερμηνευθεί διασταλτικά, συμπεριλαμβάνοντας τους φορείς αυτούς στην απώτατη ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του συστήματος, ως ακολούθως:

Προμήθειες, Υπηρεσίες και Μελέτες: 01/10/2015 και

Δημόσια έργα: 01/12/2015

4. Δοθέντος ότι η κράτηση ποσοστού 0,10% υπέρ Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. προϋποθέτει την ιδιότητα της αναθέτουσας αρχής, προκύπτει ότι το Π.Ι.Ο.Π. υποχρεούται όπως προβεί στην κράτηση αυτή, κατά τα οριζόμενα στις σχετικές διατάξεις, μόνο για τις δημόσιες συμβάσεις που συνάπτει υπό την ιδιότητά του ως αναθέτουσα αρχή, κατά τα ήδη εκτεθέντα ανωτέρω.

ΑΘΗΝΑ, 24 Ιουλίου 2015

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Πρόεδρος

Ράϊκος Δημήτριος

